

خودروهای سرقتی در کمین بازار وارداتی

شروین اشیدری: بازار خودرو سال هاست با مسئله‌ای به نام کمبود عرضه، فاصله قابل توجه قیمت‌ها و محدودیت دسترسی به خودروهای وارداتی مواجه است؛ شرایطی که هر بار طرح تازه‌ای برای افزایش عرضه خودرو مطرح می‌شود، توجه فعالان بازار و مصرف‌کنندگان را به خود جلب می‌کند. در این میان، واردات خودروهای کارکرده به‌عنوان یکی از مسیرهای تأمین خودروهای خارجی، بیش از هر چیز به دلیل قیمت پایین‌تر نسبت به نمونه‌های صفرکیلومتر مورد توجه قرار گرفته است؛ مسیری که در صورت اجرای دقیق می‌تواند بخشی از هزینه ورود خودرو به بازار را کاهش دهد، اما همزمان پرسش‌های مهمی درباره اصالت، سوابق و امنیت معاملات ایجاد می‌کند.

خودروی کارکرده برخلاف یک خودروی صفرکیلومتر، تنها یک محصول برای خرید و فروش نیست؛ بلکه مجموعه‌ای از سوابق را با خود حمل می‌کند. اینکه خودرو پیش از ورود به کشور در اختیار چه کسی بوده، چه میزان کارکرد داشته، در چه شرایطی نگهداری شده، آیا سابقه تصادف یا خسارت سنگین داشته، چه تعمیراتی روی آن انجام شده و آیا در گذشته از بیمه استفاده کرده است، بخشی از اطلاعاتی است که می‌تواند ارزش واقعی خودرو را مشخص کند. در کنار این موارد، موضوع اصالت اسناد و مشخصات شناسایی خودرو نیز اهمیت ویژه‌ای دارد؛ چراکه هرگونه ابهام در این بخش می‌تواند یک معامله اقتصادی را به پرونده‌ای حقوقی و قضایی تبدیل کند.

اگر خودروی سرقتی وارد ایران شود، بررسی اصالت آن بر عهده اداره آگاهی خواهد بود و در این فرآیند ممکن است از همکاری اینترنتی نیز استفاده شود

به جای تمرکز بر واردات خودروهای کارکرده، می‌توان امکان واردات خودروهای صفرکیلومتر با مدل پایین‌تر را فراهم کرد

معمای اصالت خودروهای وارداتی

کشور مبدأ به شکل کامل در دسترس نباشد. این موضوع زمانی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند که خودرو از چند کشور عبور کرده باشد یا فرآیند خرید آن از طریق واسطه‌های متعدد انجام شده باشد. هر حلقه واسطه‌ای می‌تواند دسترسی به اطلاعات واقعی خودرو را دشوارتر کند.

❑ **خطر خودروهای سرقتی**
ورود احتمالی یک خودروی سرقتی به کشور تنها به از دست رفتن خودرو ختم نمی‌شود. در چنین شرایطی، مالک یا استفاده‌کننده ممکن است با مسائل حقوقی و قضایی نیز مواجه

یکی از حساس‌ترین موضوعات درباره خودروهای کارکرده، احراز اصالت آنهاست. در خودروهای دست‌دوم، صرف تطبیق ظاهر خودرو با مدارک نمی‌تواند تضمین‌کننده صحت اطلاعات باشد.

شماره شاسی، شماره موتور، پلاک و سایر مشخصات شناسایی خودرو باید به‌گونه‌ای بررسی شوند که امکان هرگونه جعل، تغییر یا دستکاری در آنها به حداقل برسد. حتی در صورت نبود تغییر ظاهری در مشخصات خودرو نیز این احتمال وجود دارد که خودرو در گذشته سرقت شده باشد و اطلاعات مربوط به آن در

ظرفیت کاهش قیمت با یک شرط مهم

می‌کنند؛ از جمله اینکه خودرو متعلق به چه کسی بوده، کجا تعمیر شده، چه زمانی تصادف کرده، سابقه تصادف داشته یا خیر و آیا از بیمه استفاده کرده است. وی افزود: این اطلاعات در برخی کشورها حتی می‌تواند مورد تأیید مراجع قضایی نیز قرار بگیرد، اما در ایران چنین سازوکاری به شکل قابل اتکا وجود ندارد. تحریم، جنگ و نبود دسترسی به شبکه‌های جهانی نیز امکان استفاده از چنین اطلاعاتی را محدود کرده است.

دادفر گفت: وقتی چنین محدودیت‌هایی وجود دارد، این سؤال مطرح می‌شود که واردات خودروهای کارکرده با ساختار فعلی و آن هم فقط برای اشخاص حقوقی، در نهایت چه میزان فایده خواهد داشت. به اعتقاد من، آسیب این روش بیشتر از فایده آن است. وی پیشنهاد کرد: به جای تمرکز بر واردات خودروهای کارکرده، می‌توان امکان واردات خودروهای صفرکیلومتر با مدل پایین‌تر را فراهم کرد؛ برای مثال خودروهایی که تا پنج سال مدل پایین‌تر هستند.

❑ **هشدار جدی درباره خرید خودروهای وارداتی**

دبیر انجمن واردکنندگان خودرو در بخش دیگری از این گفت‌وگو درباره خرید خودروهای وارداتی هشدار داد و گفت: برخی افراد سودجو با سوءاستفاده از ناآگاهی مردم، مبالغی را برای فروش خودرو دریافت می‌کنند و وعده تحویل می‌دهند. وی تأکید کرد: به هیچ عنوان، به هیچ عنوان، به هیچ عنوان خودرویی را که به رؤیت‌تان نرسیده، خریداری نکنید.

دادفر افزود: برای خودروهایی که قرار است به صورت مدت‌دار تحویل شوند، سازمان حمایت از مصرف‌کنندگان، معاونت پیشگیری قوه قضاییه و سازمان بازرسی کل کشور در نظر گرفته شده‌اند و لازم است سازوکارهای نظارتی در این حوزه جدی‌تر دنبال شود.

❑ **مطالبه‌ای برای شفافیت بازار**

وی در ادامه خواستار راه‌اندازی سریع‌تر سامانه‌ای تحت عنوان «سامانه رصد» شد و گفت: این سامانه باید هرچه سریع‌تر راه‌اندازی شود تا خریداران خودرو، به‌خصوص خودروهای وارداتی، بتوانند پیش از خرید اطلاعات شرکت عرضه‌کننده را بررسی کنند.

دادفر توضیح داد: در این سامانه باید مشخص باشد شرکت

شود؛ به‌خصوص اگر مشخص شود خودرو دارای سابقه سرقت در کشور دیگری بوده است.

بررسی چنین پرونده‌هایی ممکن است نیازمند همکاری میان نهادهای داخلی و مراجع خارجی باشد و همین موضوع فرآیند تعیین تکلیف خودرو را طولانی و پیچیده می‌کند.

از این منظر، ایجاد یک فرآیند مشخص برای استعلام خودروهای وارداتی پیش از ورود به کشور اهمیت زیادی دارد. هرچه این بررسی زودتر انجام شود، احتمال انتقال ریسک به خریدار نهایی نیز کاهش پیدا می‌کند.

متعلق به چه کسی است، از ابتدای فعالیت چه تعداد ثبت سفارش داشته، چه میزان از ثبت سفارش‌ها به خودرو تبدیل شده، خودروهای واردشده را تحویل داده یا خیر و آیا در تحویل خودروها تأخیر داشته است یا نه.

وی افزود: خریداران باید بتوانند بررسی کنند قیمت‌های عرضه‌شده توسط شرکت‌ها تا چه اندازه با قیمت واقعی بازار و چارچوب موردنظر سازمان حمایت مطابقت دارد.

❑ **فرصتی که می‌تواند به ریسک تبدیل شود**

دادفر با اشاره به برخی پیشنهادهای قیمتی غیرواقعی گفت: مردم باید پیش از پرداخت وجه، اعتبار شرکت و سابقه فعالیت آن را بررسی کنند. ممکن است به خریدار وعده داده شود خودرویی که هفت میلیارد تومان قیمت دارد، با مبلغ پنج میلیارد تومان عرضه می‌شود.

وی افزود: چنین اختلاف قیمتی می‌تواند خریدار را به سمت یک معامله پرریسک سوق دهد. مردم با انجام چنین خریدهایی ممکن است خودشان و حتی دستگاه قضایی را درگیر کنند.

دبیر انجمن واردکنندگان خودرو ادامه داد: در برخی موارد حتی انجمن نیز ناچار می‌شود درباره شرکت یا فرد عرضه‌کننده خودرو تحقیق کند.

وی درباره وضعیت «سامانه رصد» نیز گفت: این سامانه دارای مصوبه و بخشنامه است و وزارت صمت نیز از راه‌اندازی آن حمایت می‌کند.

❑ **اختلاف واردکنندگان و مشتریان بر سر قیمت**

دادفر در بخش دیگری از این گفت‌وگو درباره برخی شرکت‌هایی که پیش‌تر یا در حال حاضر عضو انجمن بوده‌اند و در انجام تعهدات خود با مشتریان دچار اختلاف شده‌اند، اظهار کرد: انجمن از موجود بودن خودروهای مورد اختلاف اطمینان دارد و اختلاف اصلی برخی شرکت‌ها با مشتریان بر سر قیمت‌گذاری خودرو به دلیل طولانی شدن زمان تحویل است.

وی افزود: از این شرکت‌ها خواسته شده موضوع را با نگاه به منافع مردم و در سریع‌ترین زمان ممکن حل کنند و در غیر این صورت، از انجمن خارج خواهند شد.

اطلاعاتی که همیشه در دسترس نیست

یکی دیگر از چالش‌های مهم، دسترسی به تاریخچه واقعی خودرو است. در برخی کشورها، خدمات تخصصی برای ارائه گزارش خودرو وجود دارد و خریدار می‌تواند با پرداخت هزینه، اطلاعاتی درباره سابقه مالکیت، تصادفات، تعمیرات، کیلومتر کارکرد، خسارت‌های بیمه‌ای و سایر سوابق خودرو دریافت کند. این اطلاعات می‌تواند تصویر دقیق‌تری از وضعیت خودرو در اختیار خریدار قرار دهد. با این حال، دسترسی به چنین داده‌هایی همیشه برای بازار ایران ساده نیست. محدودیت‌های بین‌المللی، تحریم‌ها، نبود ارتباط کامل با پایگاه‌های اطلاعاتی خارجی و تفاوت در ساختار ثبت اطلاعات در کشورهای مختلف، می‌تواند فرآیند بررسی سوابق خودرو را دشوار کند. در نتیجه، یکی از پرسش‌های مهم در واردات خودروهای کارکرده این است که اگر تاریخچه خودرو به‌صورت کامل قابل بررسی نباشد، مسئولیت ریسک ناشی از اطلاعات ناقص بر عهده چه کسی خواهد بود؟

چالش بزرگ خریدار ایرانی

در بازار خودرو، اطلاعات یکی از مهم‌ترین ابزارهای تصمیم‌گیری است. خریدار زمانی می‌تواند درباره یک خودرو تصمیم درستی بگیرد که از وضعیت فنی، سابقه مالکیت، میزان کارکرد و قیمت واقعی آن اطلاع داشته باشد. این مسئله در مورد خودروهای وارداتی اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ زیرا خریدار معمولاً به اطلاعاتی که در کشور مبدأ ثبت شده دسترسی مستقیم ندارد.

اگر این خلأ اطلاعاتی با سازوکارهای رسمی و قابل اعتماد پر نشود، بازار می‌تواند بیش از اندازه به اطلاعات ارائه‌شده توسط فروشندگان یا واسطه وابسته شود. در چنین شرایطی، قدرت تشخیص خریدار کاهش پیدا می‌کند و احتمال شکل‌گیری معاملات پرریسک افزایش می‌یابد.

❑ **ریسک خرید خودرو بدون رؤیت**

در کنار مسئله واردات، نحوه فروش خودروهای وارداتی نیز اهمیت زیادی دارد. یکی از خطرهایی که می‌تواند خریداران را با مشکل مواجه کند، پرداخت وجه برای خودرویی است که هنوز امکان مشاهده و بررسی آن فراهم نشده است.

در چنین معاملاتی، خریدار عملاً بخش قابل توجهی از اطلاعات خود را از فروشنده دریافت می‌کند و ممکن است پیش از مشاهده خودرو یا اسناد آن، مبلغ قابل توجهی پرداخت کند.

قیمت پایین‌تر از عرف بازار نیز گاهی می‌تواند به عاملی برای تصمیم‌گیری عجولانه تبدیل شود. اختلاف قیمت چند میلیارد تومانی میان یک پیشنهاد فروش و قیمت معمول بازار ممکن است جذاب به نظر برسد، اما همین فاصله قابل توجه می‌تواند نیازمند بررسی دقیق‌تر باشد.

اصل ساده در چنین معاملاتی این است که جذابیت قیمت نباید جای بررسی اعتبار فروشنده، اسناد خودرو و وضعیت واقعی معامله را بگیرد.

❑ **صفرکیلومتر قدیمی یا کارکرده**

در کنار واردات خودروهای کارکرده، یک گزینه دیگر نیز می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد: واردات خودروهای صفرکیلومتر با مدل پایین‌تر.

این خودروها اگرچه ممکن است از نظر مدل سال جدیدترین گزینه بازار نباشند، اما در مقایسه با خودروهای کارکرده، از منظر سابقه مالکیت، تصادف، تعمیرات و میزان کارکرد، ابهام کمتری دارند.

به همین دلیل، مقایسه این دو مسیر نباید صرفاً بر اساس قیمت خرید انجام شود. هزینه‌های بررسی، ریسک حقوقی، وضعیت سوابق خودرو و امکان اطمینان از اصالت آن نیز باید در محاسبات لحاظ شود.

یک سامانه جامع برای ارائه اطلاعات مربوط به شرکت‌های واردکننده و عملکرد آنها می‌تواند به خریداران کمک کند تا پیش از پرداخت وجه، اطلاعات بیشتری در اختیار داشته باشند. در کنار آن، تعیین سازوکار دقیق برای احراز اصالت خودروهای کارکرده و دسترسی به سوابق آنها نیز از موضوعاتی است که می‌تواند نقش مهمی در کاهش ریسک این نوع واردات داشته باشد. در نهایت، توسعه واردات خودروهای کارکرده صرفاً با

جمله چالش‌هایی هستند که نمی‌توان از کنار آنها به سادگی عبور کرد. از سوی دیگر، در سمت تقاضا نیز خریداران با مسئله مهم دیگری مواجه‌اند؛ یعنی ضرورت شناخت شرکت عرضه‌کننده و اطمینان از سابقه و توانایی آن برای انجام تعهدات. اختلاف قیمت‌های قابل توجه، وعده‌های تحویل و فروش خودروهایی که هنوز توسط خریدار رؤیت نشده‌اند، همگی ضرورت افزایش شفافیت در این بازار را پررنگ‌تر می‌کنند. در چنین شرایطی، ایجاد

اظهارات مهدی دادفر نشان می‌دهد مسیر واردات خودروهای کارکرده با مجموعه‌ای از مسائل فراتر از موضوع قیمت و تعرفه روبه‌رو است. اگرچه قیمت پایه پایین‌تر خودروهای کارکرده می‌تواند در صورت تعیین تعرفه مناسب، زمینه کاهش قیمت خودروهای وارداتی را فراهم کند، اما موضوعاتی مانند احراز اصالت، احتمال سرقتی بودن خودرو، دستکاری مشخصات فنی و نبود دسترسی کامل به سوابق خودرو، از

سخن پایانی